

Compactgids

Bomen

KOSM • S

KOSM • S

www.kosmosuitgevers.nl

kosmos.uitlevers

kosmosuitgevers

Dit is een vertaling van *Concise Tree Guide*, voor het eerst gepubliceerd in 2011 door New Holland Publishers (UK) Ltd

Tekst: Nicholas Hammond/New Holland Publishers (UK) Ltd

Ontwerp: Alan Marshall

Illustraties: Cy Baker, Joyce Bee, Stuart Carter, Dan Cole, David Daly, Sandra Doyle, Bridgette James, Bob Press & Lyn Wells/New Holland Publishers (UK) Ltd

Voor de Nederlandstalige uitgave geldt © 2014/2023 Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen, onderdeel van VBK|media

Vertaling: Scribent.nl, Liesbeth Tangerman

Omslagontwerp en zetwerk: Scribent.nl

Kosmos Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

ISBN 978 90 439 2777 2

NUR 420

Twaalfde, herziene druk, 2023

Alle rechten voorbehouden/All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

Inhoud

Inleiding	6	Paardenkastan Jefamilie	146
		Hulstfamilie	148
Taxusbomen	14	Kardinaalsfamilie	150
Gingko's	16	Palmboomfamilie	151
Cipressen	17	Wegedoornfamilie	152
Sequoia's	28	Lindefamilie	155
Dennenfamilie	31	Tamariskfamilie	159
Wilgen & Populieren	54	Olijfwilgfamilie	160
Nootfamilie	68	Mirten	162
Berken & Hazelaren	71	Wederik & Kattenstaart	167
Beuken & Eiken	82	Kornoeljefamilie	168
Iepfamilie	96	Heidestruikfamilie	170
Moerbeifamilie	101	Olijffamilie	173
Magnolia's	103	Trompetboomfamilie	181
Laurierfamilie	105	Kamperfoeliefamilie	182
Toverhazelaar	106	Agavenfamilie	186
Plataanfamilie	107	Palmenfamilie	187
Rozenfamilie	109		
Vlinderbloemfamilie	135	Register	190
Esdoornfamilie	141		

Inleiding

Bomen zijn gezichtsbepalend in het landschap. En niet alleen vanwege hun schoonheid; ze markeren de seizoenen, geven schaal en diepte aan een landschap en geven een gevoel van duurzaamheid. Bomen spelen tevens een belangrijke rol bij het in stand houden en beschermen van onze leefomgeving: ze voorkomen erosie, maken deel uit van het ecologische systeem, waardoor water, zuurstof en kooldioxide steeds opnieuw in de atmosfeer terecht komen en voorzien vele andere organismes van onderdak en voedsel. Sommige bomen hebben ook economische waarde, bijvoorbeeld als timmerhout, fruitbomen en sierbomen.

Er zijn ongeveer 250 inheemse boomsoorten in Europa. Een groot aantal hiervan is zeldzaam. Door de eeuwen heen zijn veel bomen om decoratieve redenen ingevoerd om vooral steden en parken te verfraaien en zijn er een aantal soorten coniferen ingevoerd om commerciële redenen. Een aantal soorten hebben zich in het wild vermenigvuldigd en zijn inheems geworden.

De beknopte bomengids beschrijft de voornaamste karakteristieken van meer dan 150 van de meest interessante en veelvoorkomende boomsoorten, al dan niet inheems, in het wild voorkomend of aangeplant in straten, parken of in nieuwe bosgebieden. Inheemse boomsoorten dragen bij aan het in stand houden van de grote verscheidenheid aan flora en fauna, door hun voedsel en onderdak te bieden. Als het om aantallen gaat is er geen enkele boom in Europa die de Zomereik (*Quercus robur*) kan evenaren. Het boek geeft bij een groot aantal bomen voorbeelden van dieren, vogels, insecten en schimmels, waarmee de boom in nauwe samenhang leeft. Bij iedere boom staat ook aangegeven waar deze oorspronkelijk vandaan komt.

De exploitatie van bomen

Van de uitgestrekte oerbossen die ooit grote delen van Europa bedekten zijn nog maar enkele stukken over, zoals het Bialowieza-woud in Polen. De meeste bossen zijn gekapt en opnieuw aangeplant.

Ongeveer 6000 jaar geleden is men ermee begonnen om bossen te ruimen om plaats te maken voor landbouwgrond, hetgeen een enorme invloed heeft gehad op het milieu. Tegenwoordig worden grote stukken land door middel van herbebossingsprogramma's opnieuw in bossen veranderd. Er worden echter geen inheemse, maar buitenlandse soorten gebruikt die meer timmerhout opleveren.

Venijnboom

Taxus baccata

BESCHRIJVING Hoogte 10-25 m. Groenblijvend. Een van de langstlevende bomen op aarde. Op begraafplaatsen in Groot-Brittannië en Frankrijk staat een aantal exemplaren van meer dan 2000 jaar oud. Aanvankelijk kegelvormige kroon wordt met de jaren ronder en breder. Afbladderende paarsbruine schors. Donkergroene naalden, onderkant twee lichtere strepen, 2-3 cm lang. Alle delen van de boom, behalve de rode zaadrokken, zijn giftig voor mens en dier.

BLOEMEN EN VRUCHTEN Mannelijke en vrouwelijke bloemen groeien aan afzonderlijke bomen. Mannelijke bloemen geel; de vrouwelijke groen. Bloeit laat in de lente aan de scheuten van het voorgaande jaar. Mannelijke kegels groeien in bladoksels. Vruchten bestaan uit rode zaadrokken van 1 cm lang met een zwarte zaad.

HABITAT Heel Europa tot Noord-Afrika. Verdraagt schaduw. Veelvoorkomend in bossen en met struikgewas bedekt gebied, met name op kalkgrond. Wordt vaak aangeplant in parken en tuinen. Veel gebruikt voor figuursnoeiwerk en heggen. Het snoeisel wordt gebruikt in middelen tegen kanker.

Japanse notenboom

Gingko biloba

BESCHRIJVING Hoogte 15-25 m. Bladverliezend. Langlevend. Aanvankelijk zuilvormige kroon wordt breder en meer open. Bladeren waaivormig met twee lobben, 5-7 x 5-7 cm.

BLOEMEN EN VRUCHTEN De mannelijke en vrouwelijke bloemen verschijnen aan afzonderlijke bomen. Mannelijke bloemen zijn kleine, groengele katjes van 6-8 cm lang; vrouwelijke bloemen zijn klein, met steel, rond en knopachtig. Vruchten net groene pruimen, 2,5-4 cm lang, met een wit, eetbaar zaadje.

HABITAT Komt van nature voor in Oost-China, maar wordt voor het zaad in heel Oost-Azië aangeplant. In tuinen vooral aangeplant als sierboom en in steden ter verhoging van de leefbaarheid.

Himalayaceder

Cedrus deodara

BESCHRIJVING Hoogte tot 40 m. Groenblijvend en naalddragend. Te onderscheiden van andere ceders door kegelvorm, hangende takken en langere naalden.

Donkergrijsbruine schors. Zachte naalden, 3,5-4,5 cm lang.

BLOEMEN EN VRUCHTEN Mannelijke bloemen staan rechtop, verspreiden in de herfst geel stuifmeel; vrouwelijke bloemen zijn groen. Rijpe kegels, 8-13 cm lang, zijn donkerbruin.

HABITAT Komt van nature voor in de Himalaya. Gedijt in droog, bergachtig gebied. Vaak aangeplant als sierboom.

Atlasceder

Cedrus atlantica

BESCHRIJVING Hoogte 20-35 m.

Groenblijvend en naalddragend.

Aanvankelijke brede zuilvorm loopt met de jaren wijd uit. Donkergrijze schors. Afhangende takken.

Naaldvormige bladeren, blauw- of donkergroen, 1,5-2 cm lang, staan afzonderlijk op nieuwe scheuten.

BLOEMEN EN VRUCHTEN Mannelijke bloemen geelroze; vrouwelijke bloemen groen. Mannelijke en vrouwelijke kegels gaan beide in de herfst open.

HABITAT Afkomstig uit het Atlasgebergte. Tegenwoordig veelvoorkomende sierboom op grond met goede afwatering.

- Prachtige, natuurgetrouwe tekeningen van meer dan 150 soorten
- Belangrijkste informatie over kenmerken, verspreiding en habitat

9 789043 938518

**KOS
M•S**

NUR 420

Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

www.kosmosuitgevers.nl